

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Ústavní soud**, se sídlem Joštova 8, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 7. 2012, č. j. 30 A 45/2012 – 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 11. 7. 2012, č. j. 30 A 45/2012 – 29, byla zamítnuta žádost žalobce (dále jen „stěžovatel“) o přiznání osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě proti „rozhodnutí orgánu Ústavního soudu“ ze dne 29. 3. 2012, č. j. Spr. ÚS 30/11. Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že stěžovatel neprokázal skutečnosti rozhodné pro úvahu o možnosti přiznat mu osvobození od soudních poplatků, neboť nedoložil aktuální výši všech svých příjmů a podstatných výdajů. Stěžovateli zasláný tiskopis „Prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech“ je vzorem o. s. ř. standardně používaným v případě žádostí o osvobození od soudního poplatku. Při jeho řádném vyplnění poskytuje dostatečný obraz o tvrzených poměrech žadatele a jsou-li v něm uvedené údaje i řádně doloženy, jsou takové podklady hodnotnou materií pro úvahu o splnění podmínek pro osvobození od soudního poplatku. Stěžovatel však nabízené možnosti nevyužil a skutečnosti, k nimž byl vyzván, v potřebném rozsahu netvrdil a neprokázal. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal, že jsou u něho dány důvody pro osvobození od soudních poplatků, a proto jeho žádost zamítl.

Na toto usnesení krajského soudu reagoval stěžovatel v zákonné lhůtě podáním, které je podle svého obsahu kasační stížností, v níž uvedl důvody podřaditelné pod ust. § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) s. ř. s. Toto podání, mimo pouhého vyjádření nesouhlasu, obsahuje také určitou argumentaci týkající se napadeného usnesení. Stěžovatel poukázal na to, že krajskému soudu jsou z jeho činnosti známy jeho poměry a že nedostatek prostředků dokládal čestným prohlášením, což zákon nezakazuje a judikatura adresovaného soudu to připouští jako věrohodný způsob. Stěžovatel rovněž namítal, že byl krajským soudem nesprávně poučen o opravném prostředku a v té souvislosti zpochybnil možnost podání kasační stížnosti proti jeho usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, které považuje za rozhodnutí dočasné. Z důvodů výše uvedených se domáhal zrušení napadeného usnesení.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální podmínky řízení o kasační stížnosti a konstatoval, že jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, jakkoliv stěžovatel tvrdí opak. Jedná se sice o procesní rozhodnutí, ale se závažnými důsledky pro další řízení (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2014, č. j. 3 As 125/2012 – 43, dostupné na www.nssoud.cz). Pokud jde o povinné zastoupení advokátem a zaplacení soudního poplatku, Nejvyšší správní soud na těchto náležitostech pro specifičnost případu netrval, neboť opak by znamenal jen další řetězení téhož problému a nebyl by v souladu se zásadou hospodárnosti řízení (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Asz 27/2004 - 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS a ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, www.nssoud.cz).

Po konstataci přípustnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uplatněnými stěžovatelem v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 4, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. může účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

V dané věci stěžovatel reagoval na výzvu k zaplacení soudního poplatku žádostí o osvobození od soudního poplatku z důvodu nedostatku prostředků. V připojeném čestném prohlášení uvedl ke způsobu bydlení: „*polonájemní*“; k výši zdanitelných příjmů: „/“; k výši nezdanitelných příjmů: „/“ s tím, že důvodem nevýdělečné činnosti je plná invalidita a že je příjemcem státní podpory: „*státní příspěvky dle zákona 111/06 ve znění 366/11 Sb.*“; k výši peněžitých závazků: „*tisíce*“; „*způsobilost krást: nenarušená*“ a „*úvěrová bonita: -1*“.

Protože důkazní břemeno ohledně majetkových poměrů a toho, zda disponuje dostatečnými prostředky, aby mohl soudní poplatek zaplatit, leží na žadateli o osvobození od soudních poplatků, je jeho povinností, chce-li být osvobozen, nejen uvést, v čem spatřuje nedostatek prostředků, který podle jeho názoru vede k tomu, že nemůže soudní poplatek zaplatit, ale současně musí i takové tvrzení prokázat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2004, č. j. 1 Afs 5/2003 - 54). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Asz 343/2004 – 50, „*(...) soud nemůže zjišťovat tyto skutečnosti z úřední povinnosti, neboť zásada vyšetřovací se zde neuplatní.*“ Obdobně se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, podle něhož „*(...) účastník řízení, který požádal o osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), a který byl soudem řádně poučen (§ 36 odst. 1 s. ř. s.), je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti. Vyplýve-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne.*“ V rozsudku ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Ans 2/2007 – 51, Nejvyšší

pokračování

správní soud také uvedl, že „(...) nedoloží-li účastník řízení své, byť i tvrzené minimální, příjmy, je dán důvod pro zamítnutí jeho žádosti o osvobození od soudního poplatku.“

Soud je povinen v každém jednotlivém případě vážit konkrétní okolnosti ve vztahu k žádosti o osvobození od soudních poplatků a individuální poměry žadatele (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2009, č. j. 8 As 20/2009 – 50, www.nssoud.cz). Přitom vychází z údajů o příjmech a výdajích žadatele o osvobození od soudních poplatků a posuzuje jeho majetkové poměry, např. způsob bydlení a náklady s tím spojené, závazky, pohledávky apod. Je tedy na žadateli, aby v žádosti o osvobození od soudních poplatků uvedl, v čem nezpůsobilost zaplatit soudní poplatek spočívá. Výdělkové a majetkové poměry žadatele musí být vždy posuzovány podle aktuálního stavu.

Stěžovatelovo čestné prohlášení by mohlo být způsobilé poskytnout krajskému soudu potřebné informace, pokud by v něm byly uvedeny konkrétní údaje, a zejména pokud by bylo spojeno s listinami, které by jeho obsah dokládaly (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Aps 2/2012 – 11, www.nssoud.cz). Předložené čestné prohlášení však výše uvedeným požadavkům nevyhovuje, protože obsahuje jen vágní údaje bez doložení stěžovatelových výdělkových a majetkových poměrů, jeho životních nákladů ap. Obdobnou listinu posuzoval Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 – 22, dostupné na www.nssoud.cz, v němž uvedl, že takto formulovaná žádost je zjevně šikanózní a není míněna vážně. Jediným smyslem takové žádosti je dosáhnout toho, aby o ní bylo samostatně soudem rozhodnuto, nikoliv aby jí bylo vyhověno. Bizarně znějící žádost v kombinaci s poukazem na vysoký počet podobně vedených sporů vedla Nejvyšší správní soud k závěru, že byla podána jen proto, aby se stěžovateli dostalo dvou rozhodnutí, nejprve o zamítnutí žádosti a poté o zastavení řízení. Z tohoto důvodu však na jeho žádost nelze nahlížet jinak než jako na zneužití práva podat žádost o osvobození od soudních poplatků.

Z výše uvedených důvodů je závěr krajského soudu o tom, že stěžovatel dostatečným způsobem nedoložil nedostatek svých prostředků a nesplnil tak svou důkazní povinnost, věcně správný a v tomto smyslu uplatněná stížní námitka je proto nedůvodná.

Pokud jde o stížní námitku, že krajský soud nesprávně poučil stěžovatele o opravném prostředku, když kasační stížnost není proti dočasnému rozhodnutí přípustná, Nejvyšší správní soud uvádí, že pokud jde o usnesení, kterým se zamítá žádost o osvobození od soudních poplatků, nejedná se z povahy věci o rozhodnutí dočasné a neuplatní se proto v takovém případě ust. § 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s. Poučení krajského soudu je podle současné judikatury Nejvyššího správního soudu v souladu se zákonem. Stěžovatel se jím přes svou domněnku o jeho nesprávnosti řídil, což je v rozporu s jeho postojem v této věci. Rovněž tato námitka je proto nedůvodná.

K dalším tvrzením uvedeným v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že šlo jednak o nekonkrétní tvrzení, z nichž nebylo možno identifikovat projednatelné stížní námitky proti napadenému usnesení, a jednak šlo o vyjádření stěžovatelových názorů na činnost krajského soudu, které nemají pro posouzení věci žádnou relevanci.

Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ust. § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi,

který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a Ústavnímu soudu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. července 2014

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu